

QUAN TENIM UNA
CERTA EDAT, SOM EL
TEMPS QUE ENS QUEDA

Jordi Llavina

Escriptor

De set en set

Isabel
Llauger

Tres poetes i el temps

Entre els temes tractats pels poetes des dels primers anys de la humanitat, un dels més recurrents és el del pas del temps. Els poetes són molt sensibles a la nostra condició, a la dramàtica realitat –moridora i fugissera– de la nostra naturalesa. Som temps, i, en especial a partir d'un determinat moment de la nostra existència (quan diem: "Jo ja tinc una edat"), som el temps que ens queda, segons la felicitat expressió de Caballero Bonald.

JOAN VINYOLI I CARLOS BARRAL són dos autors que admiro, i que, pel que sé, es respectaven de veritat. Barral va ser un senyor de Barcelona, una figura de posat i gestos aristocràtics. Vinyoli sempre va tenir complexos pel seu autodidactisme. L'un i l'altre van treballar en el negoci editorial, bé que des de posicions diferents. Vinyoli va arribar a ser director de les Edicions Generals Labor. Barral, però, fou editor i màxim responsable de les col·leccions literàries de Seix Barral.

A TOTS DOS ELS AGRADAVA LA MAR. Barral era feliç a Calafell, on parlava amb els pescadors de tota la vida i sortia a navegar. El seu coneixement del lèxic mariner és impressionant. Vinyoli va descobrir la mar que ja tenia quaranta anys, però, fruit dels seus estiuajos a Begur, en van néixer poemes formidables i una nova visió del món que va enriquir la seva obra.

I TOTS DOS POETES VAN REFLEXIONAR sobre el pas del temps. En aquest sentit, vull posar dos exemples ben suggestius, pel que tenen d'elaboració d'un mateix tema a través de pretextos diversos. En un cas i en l'altre, s'evoca una realitat que ja no existeix. I la manera de convocar-la –i la manera de fer veure com de definitiva n'és, la desaparició– es fa per mitjà de la descripció d'uns objectes molt concrets: unes eines camperoles (Vinyoli), uns estris de la mar (Barral).

EL PRIMER DELS POEMES, de *Vent d'aram* (1976), es titula *Dies al camp*. El text em sembla un prodigi de bellesa i veritat. Molt descriptiu –fragant de descripció: hi ha "la fetor de gallinassa, que asfixia", la "quallada negror dels fems rics de solatge"...–, la veu lírica hi constata una substitució irrevocable –i, de retop, un oblit, una pèrdua–:

JORDI SOLER

en l'escena de camp que contempla, unes "grans màquines ferrisses que sobre els camps naveguen" han desplaçat les "eines del treball", que "dormissen a l'entrada de la masia en ombra". Els versos finals tenen una fondària memorable: "Magall, aixada, càvec, / diuen pel mànec la indefensió / de no poder servir sense la mà d'un home, / però proclamen tostemps, / dessota l'òxid del tall, / l'antiga força de la mà de l'home" (és important la distinció entre la mà –vària i plural– d'un home i la mà –general i exemplar– de l'home).

BARRAL HAVIA FIXAT, QUINZE ANYS abans, aquesta mateixa idea en un dels poemes de *Diecinueve figuras de mi historia civil* (1961), l'esplèndid *Hombre en la mar*: "Las bellas herramientas, / los instru-

mentos de la mar, más nobles / según los muerde el tiempo, / se arruinan en el patio de la casa alquilada / por piezas, que las lunas / adversas ya no cercan como antes. / Y cada vez son menos / los mástiles y menos / marineros los hombres que se embarcan."

TOTS DOS POETES llegeixen, en unes eines, no sols el pas del temps, sinó també la desaparició irremissible d'una època. Valentí Puig no comparteix, encara, aquesta lliçó en el bellíssim poema *Eines*, de *L'estiu madur* (1985): "Les eines vénen d'una forma antiga [...] Ganivet / o martell, estises i agulla: / penyores que obtenim de la natura, / eines i mans i armes contra el món." Sí, però, que –ell que ha reflexionat tant sobre els canvis de paradigma en les nostres societats– acaba reblant el clau d'aquella mateixa idea un xic idealista en un poema de *Blanc de blancs* (2000), *Encendre el foc*, que entronca amb els versos dels altres dos: "Anava estellant un balancí vell [...] Un balancí / obra mestra de corbes adaptades al cos, / per mans que sabien confortar-nos / l'existència. I no era més caduc / que la serra Solingen, rovellada / pel desús, que despenjo de la paret / del garatge i enarboro per rematar / les potes del vell balancí."

Vinyoli i Barral 'llegeixen' en unes eines, no sols el pas del temps, sinó també la desaparició irremissible d'una època

EN
SÍSF

